

*Односкладні  
прості речення*

# Односкладне речення

Присудкові  
(з головним членом присудком)

Називні  
(з головним членом підметом)

Особові

Безособові

Означено-особові

Неозначено-особові

Узагальнено-особові

# Означено-особові речення

ГЧ означає дію, що виконує певна особа (я, ми, ти, ви) на неї указує закінчення дієслова

ГЧ виражений дієсловом першої або другої особи однини чи множини дійсного та наказового способу теперішнього, майбутнього часу

*Даймо ж на працю для України серце, і розум, і руки*

# Неозначено-особові речення

ГЧ означає дію неозначених осіб, важлива сама дія, а не особи, що її виконують

ГЧ виражений дієсловом у формі третьої особи множини теперішнього, майбутнього або минулого часу

*Задзвонили в усі дзвони по всій Україні.*

# Узагальнено-особові речення

ГЧ означає дію, виконану будь-якою особою, яка мислиться узагальнено

ГЧ виражений дієсловом у формі другої особи однини дійсного або наказового способу теперішнього чи майбутнього часу та у формі третьої особи однини, теперішнього або майбутнього часу

*За Дунай мандруй, а Україну  
в серці май!*

# Безособові речення

ГЧ означає дію,  
або стан людини  
чи природи,  
не називаючи діяча

ГЧ виражений безособовим  
дієсловом.  
Особове дієслово в безособовому  
значенні.  
Безособовою формою  
на –но, -то.  
Неозначеною формою дієслова.  
Словами нема (немає), при яких є  
додаток у родовому відмінку.  
Прислівниками, присудковими  
словами жаль, можна, треба та ін.

*У такі дні особливо  
мріялося про Україну.*

# Називні речення

**ГЧ** означає  
тільки наявність  
предметів, явищ  
чи осіб

**ГЧ** виражений  
іменником у  
називному відмінку

Україна. Мати. Спокій.

Україна

велика, безмежна

навчас, об'єднує, загартовує.

Пишаюся нею. (Означено-особове)

Країна.

Мати

рідна, ласкава

любить, виховує, молиться.

Дбає про дітей. (Узагальнено-особове)

Ненька.

Спокій

тихий, задуманий

відпочиває, роздумує, заспокоює.

Надихає на творчість. (Узагальнено-особове)

Тиша.





# *Перебудуйте двоскладні речення на односкладні безособові*



1. Сонце залило галявину.

2. На подвір'ї запахла скошена трава.

3 Вітер дихнув з даліни.

4. Від річки війнула прохолода.

5. Ми дихаємо вільно й легко.

6 . Ми маємо вирушати далі.

# *Правильна відповідь*

*1. Укажіть односкладне речення.*

Й На полі одразу зчинився галас.

К Я йшов все далі й далі в глибину лісів.

Л У тихій радості — журбі вклонявся вечір  
дневі.

**М Не люблю осінньої ночі.**

# *Правильна відповідь*

*2. Односкладне речення з головним членом — підметом — це:*

*Ж безособове речення;*

*З узагальнено-особове;*

*И називне речення;*

*І означено-особове.*

# *Правильна відповідь*

*3. Визначте тип односкладного речення.*

*Пахло прив'ялим полином.*

Т Неозначено-особове;

У узагальнено-особове;

Ф означено-особове;

**Х безособове.**

# *Правильна відповідь*

*4. Односкладним неозначено-особовим є речення*

**А Нас зустрічають хлібом-сіллю.**

Б Добре говорить, та зле робить.

В Краще не обіцяти, як слова не здержати.

Г Як привітаєшся, так і відкажуть.

# *Правильна відповідь*

*5. Односкладним узагальнено-особовим є речення*

И День роботою красний.

І У ремісника золота рука.

Ї Без муки нема науки.

*Й У лиху годину узнаєш вірну людину.*

# *Правильна відповідь*

- *6. Односкладним реченням як частиною складного є речення:*

*Л Потім викосять трави, і піду я з вітрами.*

*М Гнуться клени ніжними колінами, чорну хмару сріблять голуби...*

*Н Рання пташка дзьобик чистить, а пізня очиці жмурить.*

*О Над обрієм сонце звелося.*



# *Правильна відповідь*

**7. Односкладним називним є речення.**

М За рідний край і життя віддай.

Н Минулого конем не здоженеш.

**О Михайло. Свято. Оберіг.**

П Серця ближнього не ранить.



## *Молитва за Україну*

...Молимося, Боже єдиний,  
Нам Україну храни,  
Всі свої ласки-щедроти  
Ти на люд наш зверни.

Дай йому волю, дай йому долю,  
Дай доброго світу,  
Щастя дай, Боже, народу  
І многая, многая літа.

*Кониський О. Я.*

Любіть Україну, як сонце, любіть,  
як вітер, і трави, і води...

В годину щасливу і в радості мить,  
любіть у годину негоди.

Любіть Україну у сні й наяву,  
вишневу свою Україну,  
красу її, вічно живу і нову,  
і мову її солов'їну.

*Володимир Сосюра*